

Soetra over de Middenweg

Aldus heb ik gehoord van de Boeddha in de tijd dat hij verbleef in het gasthuis in het woud van het district Nala. De Eerwaarde Kaccayana kwam hem bezoeken en vroeg: "De Tathagata heeft gesproken over Juist Inzicht. Hoe beschrijft de Tathagata Juist Inzicht?"

De Boeddha zei tegen de eerwaarde monnik, "Mensen in de wereld zijn geneigd één van de twee opvattingen aan te hangen: de opvatting van het zijn of de opvatting van het niet-zijn. Dat doen ze omdat ze vastzitten aan onjuiste waarneming. Die onjuiste waarneming leidt tot begrippen als zijn en niet-zijn. Kaccayana, de meeste mensen zitten vast aan mentale formaties als onderscheid maken en voorkeuren hebben, vastgrijpen en gehecht zijn. Zij die niet vastzitten aan inwendige knopen van vastgrijpen en gehecht zijn, houden niet langer vast aan het beeld of het idee van een zelf. Zij begrijpen bijvoorbeeld, dat lijden ontstaat als de omstandigheden daarvoor aanwezig zijn, en dat het verdwijnt als de omstandigheden niet langer aanwezig zijn. Zij hebben geen enkele twijfel meer. Dit begrip is niet tot hen gekomen via anderen; het is hun eigen inzicht. Dit inzicht wordt Juist Inzicht genoemd en het is de manier waarop de Tathagata Juist Inzicht zou willen omschrijven.

"Waarom is dat zo? Als iemand, met een juist inzicht, het ontstaan van de wereld observeert, komt het idee van niet-zijn niet in haar op, en als zij het verdwijnen van de wereld observeert, komt het idee van zijn niet in haar geest op. Kaccayana, de wereld zien als zijn is het ene uiterste; haar zien als niet-zijn is het andere uiterste. De Tathagata vermijdt deze twee uitersten en onderwijst de Dharma, die de Middenweg aangeeft.

"De Middenweg zegt dat dit is, omdat dat is; dit is niet, omdat dat niet is. Omdat er onwetendheid is, zijn er impulsen; omdat er impulsen zijn, is er bewustzijn; omdat er bewustzijn is, is er lichaam en geest; omdat er lichaam en geest is, zijn er zes zintuigen; omdat er zes zintuigen zijn, is er contact; omdat er contact is, is er gevoel; omdat er gevoel is, is er verlangen; omdat er verlangen is, is er vastgrijpen; omdat er vastgrijpen is, is er ontstaan, omdat er ontstaan is, is er geboorte; omdat er geboorte is, is er ouderdom, dood, rouw en lijden. Dat is hoe de grote hoeveelheid lijden ontstaat. Maar met het verdwijnen van onwetendheid, stoppen de impulsen; met het verdwijnen van de impulsen, stopt het bewustzijn;...en uiteindelijk zullen geboorte, ouderdom, dood, rouw en lijden verdwijnen. Dat is hoe de grote hoeveelheid lijden stopt."

Na het luisteren naar de Boeddha, was de Eerwaarde Kaccayana verlicht en bevrijd van het lijden. Hij was in staat al zijn interne knopen los te maken en bereikte de staat van Arahat.